

9. SINIF TARİH DERSİ

Tarihdersi.net

ÜNİTE 6: TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM

DEVLETLERİ

CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİK NO: 6

A. Aşağıdaki ifadelerin DOĞRU ya da YANLIŞ olduklarını karşılarında yer alan kutucuklara işaretleyiniz.

	D	Y
1. İslamiyet'in Türkler arasında yayılmasında Talas Savaşı'nın önemli rolü olmuştur.	D	
2. Türkler İslamiyet'i kabul ettikten sonra "Kut" anlayışını devam ettirmişlerdir.	D	
3. Emevilerin "Mevali" uygulaması Türklerin İslamiyet'i benimsemelerini hızlandırmıştır.		Y
4. Türk tarihinde "Sultan" unvanını kullanan ilk Türk hükümdarı Gazneli Mahmut olmuştur.	D	
5. Malazgirt Savaşı Türkiye Selçuklu Devleti ile Bizans arasında olmuştur.		Y
6. Danadanakan Savaşı sonucunda Büyük Selçuklu Devleti kurulmuş, Karahanlılar yıkılma sürecine girmiştir.		Y
7. Bizans ile Büyük Selçuklu Devleti arasında yapılan ilk savaş Pasinler Savaşıdır.	D	
8. İslamiyet'i kabul eden ilk Türk boyu Oğuzlar olmuştur.		Y
9. Türkler, İslamiyet'in "cihat anlayışı" ile kendi "cihan hâkimiyeti" düşüncelerini birleştirmişlerdir.	D	
10. Mısır'da kurulan ilk Türk-İslam devleti İhşidiler olmuştur.		Y
11. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasının sebeplerinin başında Selçuklu veraset anlayışı vardır.	D	
12. Malazgirt Savaşı'ndan itibaren Avrupalılar, Anadolu'ya Türkiye demeye başlamıştır.		Y
13. Ahmet Yesevi'yi tanımak, Türk Müslümanlığını da tanımak demektir.	D	
14. Satuk Buğra Han İslamiyet'i kabul eden ilk Karahanlı hükümdarıdır.	D	
15. Selçuklularda şer'i hukuktan sorumlu olan en yetkili kişi Kad'il Kudat'tır.	D	
16. Tolunoğulları, Abbasilerin zayıflaması ile ortaya çıkan bir Tevaif-i Mülük devletidir.	D	
17. Türk-İslam Devletlerinden yalnızca Karahanlı Devleti'nin nüfusunun tamamı Türklerden oluşur.	D	
18. Büyük Selçuklu Devleti'nin kurucusu Selçuk Bey'dir.		Y
19. Tuğrul Bey'in Abbasi halifesi tarafından "Doğu'nun ve Batı'nın sultanı" ilan edilmesi ile İslam dünyasının siyasi lideri Türkler olmuştur.	D	
20. Büyük Selçuklu Devleti Oğuzların Kayı boyu tarafından kurulmuştur.		Y
21. Orta Asya'da kurulan tek Türk-İslam devleti Karahanlılar'dır.	D	
22. Büyük Selçuklu Devleti'nin en parlak dönemi Sultan Alparslan Dönemi'dir.		Y
23. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılış sürecini başlatan olay Katvan Savaşı'dır.	D	

B. Aşağıdaki Cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelime veya kelimelerle doldurunuz.

1. Hindistan, Afganistan bölgelerine İslamiyet **GAZNELİLER** Devleti sayesinde yayılmıştır.
2. Büyük Selçuklu Devleti 1040 Dandanakan savaşı ile **TUĞRUL BEY** tarafından kurulmuştur.
3. Malazgirt Savaşından sonra Sultan Alparslan'ın başlattığı "fethedilen yer fethedenin malıdır." Uygulaması, Anadolu'da **BİRİNCİ BEYLİKLER** döneminin başlamasına neden olmuştur.
4. 1015-1021 yılları arasında Anadolu'ya keşif akınları gerçekleştiren Selçuklu komutanı **ÇAĞRI BEY** dir.
5. Tuğrul Bey'in ölümünün ardından Selçuklu tahtına, Çağrı Bey'in oğlu **ALPARSLAN** geçmiştir.
6. Hasan Sabbah, **ALAMUT** kalesini alarak, burayı kendisine üs yapmış, burada suikastçılar yetiştirmiştir.
7. Dünyanın ilk üniversitesi olarak kabul edilen **NİZAMİYE** medreseleri, Büyük Selçuklu Devleti'nin ünlü veziri tarafından kurulmuştur.
8. Büyük Selçuklularda bütün devlet işleri **DİVAN-I SALTANAT** denilen büyük divanda görüşülürdü.
9. Büyük Selçuklu Devleti'nde taht kavgalarının yaşandığı 1092-1118 yılları arasındaki döneme **FETRET DEVRİ** adı verilmiştir.
10. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılma sebeplerinden birisi de devletin kurucu unsuru olan **OĞUZLARIN** küstürülmesidir.
11. Selçuklu hukuk sistemi, diğer Türk-İslam devletlerindeki gibi **ŞERİ** ve **ÖRFİ** hukukun birleşmesi ile meydana gelmiştir.
12. Melikşah'tan sonra başlayan taht kavgalarını bitirerek yönetime hakim olmayı başaran son büyük Selçuklu Sultanı **SENCER**'dir.
13. Selçuklularda devletin mali ve idari kurumlarını denetleyen divan **DİVAN-I İŞRAF**'tır.
14. Büyük Selçuklu Devleti dağılma sürecine girdiğinde Türkiye Selçukluları, Suriye Selçukluları gibi devletler ve Salgurlular, ildenizoğulları gibi **ATABEYLİKLER** ortaya çıkmıştır.
15. Sultan Sencer'in Moğol asıllı **KARAHİTAYLAR** ile 1141 de yaptığı Katvan Savaşı, Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılış sürecini başlatmıştır.
16. Nehrin ötesindeki ülke anlamına gelen, **MAVERAÜNNEHİR** , Aral Gölü'ne dökülen Seyhun ve Ceyhun ırmakları arasında kalan bölgeye verilen isimdir.
17. Osmanlı Devleti'nin uyguladığı Tımar sistemi, Selçuklularda **İKTA** adıyla uygulanmıştır.

C. Aşağıdaki açıklamaların yanına uygun olan kavramın harfini yazınız.				
1	E	Sarayda beş vakit çalınan ve hâkimiyet alameti olan müzik, (Osmanlı da mehter)	A	ATABEY
2	R	Çatısı külâh biçimli anıt mezar	B	DİVAN-I MEZALİM
3	G	Selçuklu hanedanına mensup eyalet yöneticisi	C	AHİLİK
4	İ	Eski Türk hukukunun Türk-İslam devletlerindeki ismi, töre	D	BÂTİNİLİK
5	İ	Gelirleri savaşta yararlılık gösteren komutanlara verilen devlet arazisi	E	NEVBET
6	N	Mülkiyeti devlete ait olan topraklar	F	ALPEREN
7	Ö	Cami, Medrese, Darüşşifa gibi birden fazla işleve sahip vakıf kuruluşu	G	MELİK
8	B	Selçuklularda hükümdarın başkanlık ettiği en yüksek örfi mahkeme	H	ŞIHNE
9	K	Farklı milletlerden, küçük yaşta seçilen çocukların yetiştirilmesi ile oluşan seçkin savaşçılar	İ	İKTA ARAZİ
10	M	Selçuklularda devletin mali işlerinden sorumlu olan kurul	İ	ÖRFİ HUKUK
11	S	Selçuklularda devletin iç ve dış yazışmalarından sorumlu olan kurul	J	ŞERİ HUKUK
12	A	Selçuklularda Şehzadelere askerlik ve devlet yönetimi konusunda eğitim veren tecrübeli devlet adamı	K	GULAMAN-I SARAY
13	O	Mülkiyeti şahısların kendisine ait olan topraklar	L	HASSA ASKERLERİ
14	F	Anadolu'nun fethinde etkili olmuş savaşçı dervişler	M	DİVAN-I İSTİFA
15	P	Türk-İslam devletlerinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü yer	N	MİRİ ARAZİ
16	C	Anadolu'da Esnafın bir araya gelerek oluşturduğu dini-tasavvufi meslek örgütü	O	MÜLK ARAZİ
17	L	Doğrudan sultana bağlı olan ve İktâ gelirleri ile geçinen askeri birlik	Ö	KÜLLİYE
18	H	Selçuklularda Selçuklu soyundan olamayan eyalet yöneticisine verilen unvan	P	MEDRESE
19	J	İslam hukuku	R	KÜMBET
20	D	Hasan Sabbah tarafından kurulan ve Selçuklu devletine büyük zararları dokunan gizli örgüt	S	DİVAN-I İNŞA

D. Aşağıda Türk-İslam kültürünün ilk yazılı eserleri ile ilgili bir tablo verilmiştir. Tabloda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Yazar	Eser	Konusu	Temel özellikleri
Yusuf Has Hacib	KUTADGU BİLİĞ	Siyasetname	TÜRK-İSLAM EDEBİYATININ İLK YAZILI ESERİ
KAŞGARLI MAHMUT	Divan-ı Lügatî't Türk	SÖZLÜK	İLK TÜRKÇE SÖZLÜK
Hoca Ahmet Yesevi	DİVAN-I HİKMET	Din, Tasavvuf	İslamiyet'i tasavvuf yoluyla anlatan bir eserdir.
YÜKNEKLİ EDİP AHMET	Atabetü'l Hakayık	Ahlaki öğütler	Hakaniye Türkçesi ve Uygur alfabesi ile yazılmıştır. "Gerçeklerin eşîği" anlamındadır.

Tarihdersi.net